

Comitatus Embdanus & Oldenburgensis.

Regio & unde
dicta.

S Equuntur in hac Tabula Comitatus duo, Membra Imperii in Circulo v i i Westfalico, *Embdanus & Oldenburgensis*: eos nunc ordine describamus. *Comitatus Embdanus* appellationem ab Vrbe primaria habet: nunc etiam *Frisia Orientalis* dicitur: non aliam, ut videtur, ob causam, quam quod Frisiis contermina. Non enim locum hunc *Frisii* olim, sed *Chauci* tenuere, quos duplices commemorant Plinius & Ptolemæus, Majores & Minores. Majores sunt qui Bremensem Episcopatum incolunt: Minores sunt Embdani & Oldenburgenses. Siquidem inter Amisim & Visurgim etiam Ptolemæus sedes illis constituit; cujus verba sunt, *Cauchi Minores ad Visurgim amnem extenduntur, at Majores Cauchi ad Albin usque*. Chaucos autem ita describit Plinius lib. x v i cap. i. *Sunt vero & in Septentrione visa nobis gentes Chaucorum, qui majores minoresque appellantur. Vasto ibi meatu, bis dierum noctiumque singularum intervallis effusus in immensum agitur Oceanus, aeternam operiens rerum Naturæ controversiam, dubiumque, terra sit, an in parte maris. Illic misera gens tumulos obtinet altos, aut tribunalia structa manibus, ad experimenta altissimi æstus, casis ita impositis, navigantibus similes quum integant aqua circumdata, naufragis vero, quum recesserint, fugientesque cum mari pisces circa tuguria venantur. Non pecudem his habere, non lacte ali, ut finitumis, ne cum Feris quidem dimicare contingit: omni procul abacto frutice. Ulva & palustri junco fenes nectunt, ad pratexenda piscibus retia, captumque manibus lutum ventis magis quam Sole siccantes, terra cibos, & rigentia Septentrione viscera sua urunt. Potus iis non nisi ex imbre servato scrobibus in vestibulo domus. Hæc olim Chaucorum facies. Ea nunc quantum ab illa mutata est? Hodie enim, quænam terra uberius præbet Mortalibus alimenta? non Incolis modo, sed vicinis, aliisque exteris? At olim quam informis, quam tristis cultu, adpectuque, quam misera Incolarum habitatio? Non Frumenti, non aliarum Frugum mentionem facit Plinius: jam ubi major ubertas? Frugiferarum arborum olim impatiens? nunc omne fere genus arborum producit. Non Pecudem habebant, non lacte alebantur; ubi major jam copia, & quis potior cibus? Agrum siquidem planum, & pascuis fecundum, Naturæ beneficio obtinent, cujus quidem quam glutinosæ & pingues sint glebæ, quam læta pascua, quam numerosi Armentorum & Pecudum greges, vix verbis explicari potest. Docet id exquisiti, delicatique saporis Butyri & Casei ad miraculum usque copia, quæ uberrimo incolarum quæstu & emolumento maximo ad varias regiones & per univèrsam Germaniam deferretur. Quinetiam non obscure id comprobant pingues & supra vulgarem magnitudinem Boves, quorum aliquot myriades in pascuis passim oberrare videntur, qui soli graminumque beneficio adeo impinguescunt, ut exteræ etiam nationes iis potissimū delecentur. Postremo si cum Feris non dimicarint: hodie aliter docet crebra Nobilium venatio. Est ergo solum hujus tractus hodie adeo dives, ut regionū vicinarum ope indigere minime videatur; imo multis usque adeo abundat, ut Equis, Bobus, Pecore, Carnibus porcinis, Lana, Butyro, Caseo, Hordeo, Avena, Frumento, Fabis & Pisfis, ite Sale, ut eorum quotannis magnā copiam larga manu Confinalibus suis aliisque; remotioribus Populis communicet.*

Porro

Animalium va-
rietates.